Образецът на частична предварителна оценка на въздействието влиза в сила от 01 януари 2021 г.

Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: **Министерство на правосъдието**	**Нормативен акт:** Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: **Диана Иванова** – държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“	**Телефон и ел. поща:** d_damyanova@justice.government.bg телефон: 02/9237 536

1. Проблем/проблеми за решаване:

Проблем 1: „Противоречие на част от разпоредбите на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения с изискванията на Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 година относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (Директива 2019/1937)“.

.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Законът за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (обн., ДВ, бр. 11 от 2023 г.) (ЗЗЛПСПОИН) урежда условията, реда и мерките за защита на лицата в публичния и частния сектор, които подават сигнали или публично оповестяват информация за нарушения на българското законодателство или актове на Европейския съюз. Основната цел на ЗЗЛПСПОИН е осигуряването на защита на лицата в публичния и частния сектор, които подават сигнали или оповестяват публично информация за нарушения на българското законодателство или актове на ЕС, станала им известна при или по повод извършване на тяхната работа или изпълнение на служебните им задължения или в друг работен контекст.

След приемането на ЗЗЛПСПОИН бяха проведени редица срещи с Европейската комисия (ЕК), на които бяха обсъдени разпоредбите на закона и съответствието им с Директива 2019/1937. ЕК констатира, че част от разпоредбите не транспонират правилно Директивата, поради което е налице необходимост от законодателна промяна.

На първо място, разпоредбата на чл. 4, т. 3 от ЗЗЛПСПОИН предвижда, че този закон не се прилага за сигнали за нарушения, които са станали известни на лица, упражняващи правна професия и за които съществува задължение по закон за опазване на професионална тайна. Съгласно съображение 26 от Директива 2019/1937 тя не следва да засяга защитата на **поверителността на разговорите и кореспонденцията между адвокатите и техните клиенти („привилегия на правната професия“)**, както е предвидено в националното право и, когато е

приложимо, правото на Съюза, в съответствие със съдебната практика на Съда. Изключването на лицата, които упражняват юридическа професия и за които съществува нормативно установено задължение за опазване на професионална тайна е много по-широко от освобождаването от адвокатска тайна, предвидено в член 3, параграф 3, буква б) от Директива 2019/1937. В резултат на това личният обхват на защитата е намален, тъй като много повече категории лица, упражняващи юридическа професия, са освободени от защитата на Директивата, ако докладват за нарушения на правото на ЕС, попадащи в нейния обхват. В тази връзка се предлага изменение на чл. 4, т. 3 от ЗЗЛПСПОИН, като изключението следва да обхваща само поверителността на разговорите и кореспонденцията между адвокатите и техните клиенти“.

ЕК констатира, че кръгът на лицата, които имат право на защита съобразно ЗЗЛПСПОИН е ограничен в сравнение с предвиденото в Директивата. Съгласно съображение 39 от Директива 2019/1937 защита следва да бъде предоставена и на лица, чието трудово правоотношение е приключило и на кандидатите за работа или на лицата, които желаят да предоставят услуги на организация, които получат информация за нарушения по време на процеса на подбор или на друг етап от преддоговорните отношения, и които биха могли да бъдат подложени на ответни действия с цел отмъщение, например под формата на отрицателни препоръки за работа, включване в черен списък или бойкотиране на дейността. ЗЗЛПСПОИН предвижда защита да се предоставя и на лице, чието трудово или служебно правоотношение предстои да започне в случаи, в които информацията относно нарушението е получена по време на процеса на подбор или други преддоговорни отношения, но не предвижда защита на лица, които желаят да предоставят услуги, например доставчици, но преди сключването на договор с организацията, са подали сигнал по реда на ЗЗЛПСПОИН и срещу тях са били предприети ответни действия.

Една от основните критики на ЕК е, че в Директива 2019/1937 не се предвижда срок нито като условие за предприемане на последващи действия по подаването на сигнали, нито като условие за защита (например сред условията за защита (чл. 6), условията за вътрешно или външно докладване на компетентните органи и за публично оповестяване (членове 7, 10 и 15) и определението за „нарушение“ (чл. 5). Основната цел на Директивата е да засили прилагането на правото на Европейския съюз в области, в които нарушенията могат да навредят на обществения интерес. В Директивата не се предвиждат срокове за последващи действия по доклади в зависимост от това кога са извършени нарушенията. Държавите членки остават компетентни да определят срокове за разследване на нарушенията В чл. 9, т. 2 от закона обаче се въвежда следното правило: „Не се образува производство за подаването на сигнали за нарушения, извършени преди повече от две години.“ Според ЕК това води до ограничаване на времевия обхват. Органите на държавите членки са длъжни да разследват и, когато е възможно, да се справят с всички нарушения на правото на Съюза, разкрити чрез подаване на сигнали за нарушения. Фактът, че в някои случаи може да се прилага давностен срок, не засяга това основно задължение. В чл. 25, ал. 1, т. 5, б. „а“ от ЗЗЛПСПОИН е предвидено, че проверката по сигнала се прекратява, когато по отношение на нарушението са изтекли предвидените в съответния закон срокове за образуване на административнонаказателно или наказателно производство, съответно административнонаказателната или наказателната отговорност е погасена поради изтичане на предвидената в съответния закон давност. С оглед на изложеното е налице необходимост от законодателно изменение на чл. 9 от ЗЗЛПСПОИН.

Следващата критика на ЕК касае разпоредбата на чл. 14, ал. 5 от ЗЗЛПСПОИН. Разрешаването на всички частни дружества, независимо от броя на техните служители, да споделят ресурси чрез използване на вътрешен канал за докладване, създаден от икономическата група, към която принадлежат, противоречи на член 8, параграф 6 от Директива 2019/1937. Директивата позволява само на средните дружества да споделят ресурси и не предвижда никакво

освобождаване от задължението на големите дружества всяко от тях да създаде свои собствени канали. В по-общ план това противоречи на целта на директивата да се осигури достъпност и близост на каналите за потенциалните податели на сигнали.

В член 18 от Директивата се предвижда, че в случай на устно докладване по телефона и чрез физически срещи, субектите „имат право“ да документират устното докладване по един от следните начини: а) като направят запис на разговора в траен и възстановим вид; или б) чрез пълен и точен препис/протокол. Законът обаче не предвижда възможността субектите да записват разговорите, а им позволява само да съставят протокол. Възможността за записване на разговорите следва да се въведе в закона, като в тази връзка се предлага изменение в разпоредбата на чл. 15, ал. 3 от закона.

В чл. 23, ал. 1 от закона не е въведено изискването на чл. 11, ал. 2, буква б) от Директива 2019/1937 за потвърждаване на получаването на доклада в рамките на седем дни, както и не е въведено изискване предаването на информацията, съдържаща се в сигнала, на съответните компетентни институции да се извършва „своевременно“, както изисква чл. 11, ал. 2, буква е) от Директивата. В тази връзка се предлага в член 23, ал. 1, т. 1 да бъде посочено задължението за потвърждаване на получаването на доклада незабавно и във всички случаи в рамките на седем дни от получаването му, а член 23, ал. 1, т. 3 следва да включва задължението за предаване на информацията „своевременно“.

Проблем 2: „Липса на изрична законова регламентация за приемане на Етичен кодекс на общинските съветници, създаване на етични комисии и публикуване на резултатите от дейността им по сигнали за неетично поведение, конфликт на интереси и други сигнали за корупционно поведение на общински съветници“

Съгласно Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 - 2027 г.) резултатите от сравнителни проучвания относно тенденциите в регионалното развитие и доброто управление в органите на местната власт и местното самоуправление, проведени в периода 2015 – 2019 г. от неправителствени организации с експертиза в тази сфера, открояват дефицити в няколко насоки: неефективен обществен и вътрешноинституционален контрол относно управлението на общинската собственост, изразходването на публични средства чрез обществени поръчки и планирането/изпълнението на общинските бюджети (вж. изследванията „Индекс на местната система за почтеност“ на Асоциация „Прозрачност без граници“, „Регионални профили“ на Института за пазарна икономика и „Рейтинг на активната прозрачност на органите на местното самоуправление“ на Програма „Достъп до информация“); формализъм при провеждането на обществени консултации със заинтересуваните местни общности; липса на прозрачност във взаимоотношенията между местни власти и местен бизнес, съпътствана от съмнения за лобизъм при определяне на специфични правила, регулиращи дейността на местните икономически субекти; липса на ефективно работещи системи за сигнали за неетично поведение, нередности и корупция, които гарантират обратна връзка относно резултата от предприетите действия и защита на служителите в администрациите, подаващи сигнали и налагане на санкции за неетично поведение от общински съветници; липса на минимални стандарти/общи насоки за публичност на интернет страниците на общините.

В тази връзка е налице необходимост от законодателни изменения за повишаване на прозрачността и отчетността на органите на местна власт и местно самоуправление. Промените са свързани и с предвидената в Пътната карта за изпълнение на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България (2021 - 2027 г.) мярка 4 „Повишаване на ефективността на системите за разглеждане на сигнали и за налагане на санкции“, дейност 4

„Осигуряване на публичност на резултатите от дейността на етични комисии, които разглеждат сигнали за неетично поведение, конфликт на интереси и други сигнали за корупционно поведение на общински съветници“ по приоритет 4 „Повишаване прозрачността и отчетността на местната власт“. На следващо място мярката е заложена за изпълнение и в Националния план за възстановяване и устойчивост като част от Реформа 2 „Противодействие на корупцията“, етап 1 „Влизане в сила на изменения в правната рамка, свързани със защита на лицата, които подават сигнали за нарушения на законодателството (Q3/2022)“, дейност „изискване резултатите от дейността на етични комисии, които разглеждат сигнали за неетично поведение, конфликт на интереси и други сигнали за корупционно поведение на общински съветници да се оповестяват публично;“

1

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Проблем 1 не може да бъде решен в рамките на съществуващата нормативна уредба чрез промяна в организацията на работа или чрез въвеждането на нови технологични възможности.

Проблем 2 не може да бъде решен в рамките на съществуващата нормативна уредба чрез промяна в организацията на работа или чрез въвеждането на нови технологични възможности.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Проблем 1: Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема, тъй като в нея не са въведени изискванията на Директива 2019/1937.

Проблем 2: Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема, тъй като не са предвидени ефективни механизми за прозрачност и отчетност на органите на местна власт и местно самоуправление.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

За разрешаването на проблем 1 е необходимо да бъдат извършени промени в Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, произтичащи от правото на Европейския съюз - Директива 2019/1937.

За разрешването на проблем 2 е необходимо да бъдат извършени промени в Закона за местното самоуправление и местната администрация, които не произтичат от правото на Европейския съюз.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката.

2. Цели:

Цел 1. „Привеждане в съответствие на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения с изискванията на Директива 2019/1937“

Цел 2. „Повишаване на прозрачността и отчетността на органите на местна власт и местно самоуправление “

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

1. Комисия за защита на личните данни – в качеството й на Централен орган за външно подаване на сигнали;

2. Омбудсман на Република България – във връзка с функциите по външен одит на Комисията за защита на личните данни;

3. Държавни органи и институции – предвид задължението за създаване на вътрешен канал за подаване на сигнали;

4. Неправителствен сектор, браншови, работодателски и синдикални организации;

5. Лица, които упражняват адвокатска професия – 13 533 души (съгласно Списъка на действащите адвокати в Република България за 2024 г. (обн., ДВ, бр. 104 от 2023 г.)

6. Всички категории субекти и предприятията, попадащи под регулацията на ЗЗЛПСПОИН;

7. Всички граждани и организации, които могат да бъдат пряко или косвено заинтересовани и които имат досег с дейността и областите на регулация, определени ЗЗЛПСПОИН;

8. Общини в Република България – 265 бр.

9. Общински съветници – не е налична информация за общия брой на общинските съветници в България;

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

По проблем 1:

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Вариантът „Без действие“ се характеризира с непредприемането на никакви действия. При такъв вариант констатираните проблеми ще продължат да съществуват и няма да бъдат постигнати заложените цели. Ще продължи да съществува констатираното несъответствие на националното законодателство с Директивата.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани очаквани положителни икономически, социални или екологични въздействия вследствие на прилагането на този вариант.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Република Бълария няма да изпълни задължението за привеждане в съответствие на ЗЗЛПСПОИН с изискванията на Директивата и за уведомяване в срок на Европейската комисия, поради което срещу България може да бъде образувана наказателна процедура за неправилно транспониране.

Няма да бъдат изпълнени и ангажиментите на Република България по Национлания план за възстановяване и устойчивост.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се отчитат.

Административна тежест: При този вариант административната тежест не се променя.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения“:

Описание: При този вариант в националното законодателство ще бъдат окончателно транспонирани разпоредбите на Директива 2019/1937. При този вариант ще бъдат решени констатираните проблеми, ще бъдат постигнати и заложените цели, а именно:

С предложеното изменение в чл. 4, т. 3 от ЗЗЛПСПОИН ще бъде преодоляно констатираното несъответствие с член 3, параграф 3, буква б) от Директивата и съображение 26 от нея. Разпоредбата на чл. 4, т. 3 от ЗЗЛПСПОИН предвижда, че този закон не се прилага за сигнали за нарушения, които са станали известни на лица, упражняващи правна професия и за които съществува задължение по закон за опазване на професионална тайна. Изключването на лицата, които упражняват юридическа професия и за които съществува нормативно установено задължение за опазване на професионална тайна е много по-широко от освобождаването от адвокатска тайна, предвидено в член 3, параграф 3, буква б) от Директивата. В резултат на това личният обхват на защитата е намален, тъй като много повече категории лица, упражняващи юридическа професия, са освободени от защитата на Директивата, ако докладват за нарушения на правото на ЕС, попадащи в нейния обхват. В тази връзка се предлага изменение на чл. 4, т. 3 от ЗЗЛПСПОИН, като изключението следва да обхваща само поверителността на разговорите и кореспонденцията между адвокатите и техните клиенти“.

Изменението в чл. 5, ал. 2, т. 3 има за цел да отстрани техническа грешка, като предвижда, че от защита по този закон могат да се ползват доброволци, платени и неплатени стажанти. Промяната в чл. 5, ал. 2, т. 6 и 7 цели да увеличи обхвата на защитата като по този начин от защита ще могат да се ползват не само работниците и служителите, но и доставчиците на услуги, както и когато информацията за извършено нарушение е получена не само в рамките на трудово или служебно правоотношение, но и в друг работен контекст.

Предложената промяна в чл. 9 от ЗЗЛПСПОИН има за цел да отговори на една от основните критики на ЕК, че в Директивата не се предвижда срок нито като условие за предприемане на последващи действия по подаването на сигнали, нито като условие за защита (например сред условията за защита (чл. 6), условията за вътрешно или външно докладване на компетентните органи и за публично оповестяване (членове 7, 10 и 15) и определението за „нарушение“ (чл. 5). Основната цел на Директивата е да засили прилагането на правото на Европейския съюз в области, в които нарушенията могат да навредят на обществения интерес. В Директивата не се предвиждат срокове за последващи действия по доклади в зависимост от това кога са извършени нарушенията.В чл. 9, т. 2 от закона обаче е въведено следното правило: „Не се образува производство за подаването на сигнали за нарушения, извършени преди повече от две години.“ Според ЕК това води до ограничаване на времевия обхват. Органите на държавите членки са длъжни да разследват и, когато е възможно, да се справят с всички нарушения на правото на Съюза, разкрити чрез подаване на сигнали за нарушения. Фактът, че в някои случаи може да се прилага давностен срок, не засяга това основно задължение. В чл. 25, ал. 1, т. 5, б. „а“ от ЗЗЛПСПОИН е предвидено, че проверката по сигнала се прекратява, когато по отношение на нарушението са изтекли предвидените в съответния закон срокове за образуване на административнонаказателно или наказателно производство, съответно административнонаказателната или наказателната отговорност е погасена поради изтичане на предвидената в съответния закон давност. С оглед на изложеното е налице необходимост от законодателно изменение на чл. 9 от ЗЗЛПСПОИН. С оглед на това се предлага като пречка за образуване на производство по проверка на подаден сигнал да остане единствено основанието, когато сигналът е подаден анонимно.

Изменението в чл. 14, ал. 5 от ЗЗЛПСПОИН цели да отстрани противоречието с изискванията на член 8, параграф 6 от Директивата. Директивата позволява само на средните дружества да споделят ресурси и не предвижда никакво освобождаване от задължението на големите дружества всяко от тях да създаде свои собствени канали.

Измененията в чл. 15, ал. 3 от ЗЗЛПСПОИН въвеждат изискването на чл. 18, параграф 2, буква а) от Директивата, която предвижда, че в случай на устно докладване по телефона и чрез физически срещи, субектите имат право да документират устното докладване по един от следните начини: а) като направят запис на разговора в траен и възстановим вид или б) чрез пълен и точен препис/протокол.

Предлаганите промени в чл. 23, ал. 1 от ЗЗЛПСПОИН целят да въведат изискванията на чл. 11, ал. 2, буква б) и буква е) от Директивата за потвърждаване на получаването на доклада в рамките на седем дни, както и за своевременното предаването на информацията, съдържаща се в сигнала, на съответните компетентни институции.

Изменението в чл. 40, ал. 2 от закона е в отговор на критиката на ЕК, според която формулировката „друго правно основание“ предполага, че ако ответното действие е предприето като отмъщение за докладване, то ще има правно основание (което означава, че ще бъде законно), а ако се заключи, че не е предприето като отмъщение, ще има „друго“ правно основание.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант ще бъде постигнато пълно съответствие на ЗЗЛПСПОИН с изискванията на Директива 2019/1937.

Ще бъдат изпълнени ангажиментите на Република България по Националния план за възстановяване и устойчивост.

Ще бъде осигурена ефективна защита срещу ответни действия на много по-широк кръг от лица.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия: Няма идентифицирани негативни въздействия.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Вариантът оказва косвено въздействие на микро-, малките и средните предприятия, доколкото част от тях са задължени субекти съгласно ЗЗЛПСПОИН.

Административна тежест: При този вариант административната тежест не се променя.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3: „Ненормативна намеса“:

Описание:

Този вариант предполага разрешаване на идентифицирания проблем чрез обучения, изготвяне на указания или насоки. Този вариант не може да преодолее посочените проблеми.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия: Не са идентифицирани очаквани положителни икономически, социални или екологични въздействия вследствие на прилагането на този вариант.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Република Бълария няма да изпълни задължението за привеждане в съответствие на ЗЗЛПСПОИН с изискванията на Директивата и за уведомяване в срок на Европейската комисия, поради което срещу България може да бъде образувана наказателна процедура за неправилно транспониране.

Няма да бъдат изпълнени и ангажиментите на Република България по Националния план за възстановяване и устойчивост.

Специфични въздействия: Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се отчитат.

Административна тежест: При този вариант административната тежест не се променя.

По проблем 2:

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Вариантът „Без действие“ се характеризира с непредприемането на никакви действия. При такъв вариант констатираните проблеми ще продължат да съществуват и няма да бъдат постигнати заложените цели. Няма да бъде осигурена прозрачността и отчетността на органите на местна власт и местно самоуправление.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани очаквани положителни икономически, социални или екологични въздействия вследствие на прилагането на този вариант.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма да бъдат изпълнени ангажиментите на Република България по Националния план за възстановяване и устойчивост по Реформа 2 „Противодействие на корупцията“, етап 1 „Влизане в сила на изменения в правната рамка, свързани със защита на лицата, които подават сигнали за нарушения на законодателството (Q3/2022)“, дейност „изискване резултатите от дейността на етични комисии, които разглеждат сигнали за неетично поведение, конфликт на интереси и други сигнали за корупционно поведение на общински съветници да се оповестяват публично;“

Няма да бъде изпълнена мярка 4 „Повишаване на ефективността на системите за разглеждане на сигнали и за налагане на санкции“, дейност 4 „Осигуряване на публичност на резултатите от дейността на етични комисии, които разглеждат сигнали за неетично поведение, конфликт на интереси и други сигнали за корупционно поведение на общински съветници“ по приоритет 4 „Повишаване прозрачността и отчетността на местната власт“ от Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 - 2027 г.)

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се отчитат.

Административна тежест: При този вариант административната тежест не се променя.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на законодателни изменения в Закона за местното самоуправление и местната администрация“:

Описание: При приемането на този вариант ще бъде осигурено повишаване на прозрачността и отчетността на органите на местна власт и местно самоуправление.

Съгласно Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 - 2027 г.) резултатите от сравнителни проучвания относно тенденциите в регионалното развитие и доброто управление в органите на местната власт и местното самоуправление, проведени в периода 2015 – 2019 г. от неправителствени организации с експертиза в тази сфера, открояват дефицити в няколко насоки: неефективен обществен и вътрешноинституционален контрол относно управлението на общинската собственост, изразходването на публични средства чрез обществени поръчки и планирането/изпълнението на общинските бюджети (вж. изследванията „Индекс на местната система за почтеност“ на Асоциация „Прозрачност без граници“, „Регионални профили“ на Института за пазарна икономика и „Рейтинг на активната прозрачност на органите на местното самоуправление“ на Програма „Достъп до информация“); формализъм при провеждането на обществени консултации със заинтересуваните местни общности; липса на прозрачност във взаимоотношенията между местни власти и местен бизнес, съпътствана от съмнения за лобизъм при определяне на специфични правила, регулиращи дейността на местните икономически субекти; липса на ефективно работещи системи за сигнали за неетично поведение, нередности и корупция, които гарантират обратна връзка относно резултата от предприетите действия и защита на служителите в администрациите, подаващи сигнали и налагане на санкции за неетично поведение от общински съветници; липса на минимални стандарти/общи насоки за публичност на интернет страниците на общините.

В тази връзка е налице необходимост от законодателни изменения за повишаване на прозрачността и отчетността на органите на местна власт и местно самоуправление. Промените са свързани и с предвидената в в Пътната карта за изпълнение на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България (2021 - 2027 г.) мярка 4 „Повишаване на ефективността на системите за разглеждане на сигнали и за налагане на санкции“, дейност 4 „Осигуряване на публичност на резултатите от дейността на етични комисии, които разглеждат сигнали за неетично поведение, конфликт на интереси и други сигнали за корупционно поведение на общински съветници“ по приоритет 4 „Повишаване прозрачността и отчетността на местната власт“. На следващо място мярката е заложена за изпълнение и в Националния план за възстатновяване и устойчивост като част от Реформа 2 „Противодействие на корупцията“, етап 1 „Влизане в сила на изменения в правната рамка, свързани със защита на лицата, които подават сигнали за нарушения на законодателството (Q3/2022)“, дейност „изискване резултатите от дейността на етични комисии, които разглеждат сигнали за неетично поведение, конфликт на интереси и други сигнали за корупционно поведение на общински съветници да се оповестяват публично;“

Предлага се изрично да бъде регламентирано приемането на Етичен кодекс на общинските съветници като общинският съветник е длъжен да осъществява дейността си при спазване на правилата на Етичния кодекс на общинските съветници. Предвижда се общинският съвет да избира от състава на своите съветници постоянна етична комисия, която разглежда сигнали за

неетично поведение, за конфликт на интереси и за корупционно поведение на общински съветници. По отношение на изискването за публичност на резултатите от дейността на етичните комисии се предвижда влезлите в сила актове на съответните компетентни органи, с които се установяват нарушения на Етичния кодекс на общинските съветници, несъвместимост, конфликт на интереси или корупционно поведение на общински съветници, да се оповестяват публично на интернет страницата на съответния общински съвет.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Ще да бъдат изпълнени ангажиментите на Република България по Националния план за възстановяване и устойчивост по Реформа 2 „Противодействие на корупцията“, етап 1 „Влизане в сила на изменения в правната рамка, свързани със защита на лицата, които подават сигнали за нарушения на законодателството (Q3/2022)“, дейност „изискване резултатите от дейността на етични комисии, които разглеждат сигнали за неетично поведение, конфликт на интереси и други сигнали за корупционно поведение на общински съветници да се оповестяват публично;“

Ще да бъде изпълнена мярка 4 „Повишаване на ефективността на системите за разглеждане на сигнали и за налагане на санкции“, дейност 4 „Осигуряване на публичност на резултатите от дейността на етични комисии, които разглеждат сигнали за неетично поведение, конфликт на интереси и други сигнали за корупционно поведение на общински съветници“ по приоритет 4 „Повишаване прозрачността и отчетността на местната власт“ от Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 - 2027 г.)

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия: Няма идентифицирани негативни въздействия.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се отчитат.

Административна тежест: При този вариант административната тежест не се променя.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3: „Ненормативна намеса‘‘:

Описание:

Този вариант предполага разрешаване на идентифицирания проблем чрез обучения, изготвяне на указания или насоки. Този вариант не може да преодолее посочените проблеми.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия: Не са идентифицирани очаквани положителни икономически, социални или екологични въздействия вследствие на прилагането на този вариант.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма да бъдат изпълнени ангажиментите на Република България по Националния план за възстановяване и устойчивост по Реформа 2 „Противодействие на корупцията“, етап 1 „Влизане в сила на изменения в правната рамка, свързани със защита на лицата, които подават сигнали за нарушения на законодателството (Q3/2022)“, дейност „изискване резултатите от дейността на

етични комисии, които разглеждат сигнали за неетично поведение, конфликт на интереси и други сигнали за корупционно поведение на общински съветници да се оповестяват публично;“

Няма да бъде изпълнена мярка 4 „Повишаване на ефективността на системите за разглеждане на сигнали и за налагане на санкции“, дейност 4 „Осигуряване на публичност на резултатите от дейността на етични комисии, които разглеждат сигнали за неетично поведение, конфликт на интереси и други сигнали за корупционно поведение на общински съветници“ по приоритет 4 „Повишаване прозрачността и отчетността на местната власт“ от Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 - 2027 г.)

Специфични въздействия: Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се отчитат.

Административна тежест: При този вариант административната тежест не се променя.

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

		Вариант 1 „Без действие“	**Вариант 2**	**Вариант 3**	
Ефективност	Цел: Привеждане в съответствие на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения с изискванията на Директива 2019/1937	ниска	висока	ниска	
Ефикасност	Цел: Привеждане в съответствие на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения с изискванията на Директива 2019/1937	ниска	висока	ниска	
Съгласуваност	Цел: Привеждане в съответствие на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения с изискванията на Директива 2019/1937	ниска	висока	ниска	

5.2. По проблем 2:

	Вариант 1 „Без действие“	**Вариант 2**	**Вариант 3**	

Ектиивност	Цел: Повишаване на прозрачността и отчетността на органите на местна власт и местно самоуправление	ниска	висока	ниска	
Ефикасност	Цел: Повишаване на прозрачността и отчетността на органите на местна власт и местно самоуправление	ниска	висока	ниска	
Съгласуваност	Цел: Повишаване на прозрачността и отчетността на органите на местна власт и местно самоуправление	ниска	висока	ниска	

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1: Вариант 2 Приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения

По проблем 2: Вариант 2 Приемане на законодателни изменения в Закона за местното самоуправление и местната администрация

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

6.1.1 При прилагането на вариант 2 „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения“ не се променя административната тежест за физическите и юридическите лица.

6.1.2. При прилагането на вариант 2 „Приемане на законодателни изменения в Закона за местното самоуправление и местната администрация“ не се променя административната тежест за физическите и юридическите лица.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

6.1.1 При прилагането на вариант 2 „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения“ не се създават нови/засягат съществуващи регулаторни режими и услуги.

6.1.2. При прилагането на вариант 2 „Приемане на законодателни изменения в Закона за местното самоуправление и местната администрация“ не се създават нови/засягат съществуващи регулаторни режими и услуги.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

6.1.1 При прилагането на вариант 2 „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения“ не се създават нови регистри.

6.1.2. При прилагането на вариант 2 „Приемане на законодателни изменения в Закона за местното самоуправление и местната администрация“ не се създават нови регистри.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

X Актът засяга пряко МСП

Актът не засяга МСП

6.1.1 Прилагането на вариант 2 „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения“ косвено въздейства на микро-, малките и средните предприятия, доколкото част от тях са задължени субекти съгласно ЗЗЛПСПОИН.

6.1.2. Прилагането на вариант 2 „Приемане на законодателни изменения в Закона за местното самоуправление и местната администрация“ не оказва въздействие върху микро-, малките и средните предприятия.

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

6.1.1 При прилагането на вариант 2 „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения“ не са констатирани потенциални рискове.

6.1.2. При прилагането на вариант 2 „Приемане на законодателни изменения в Закона за местното самоуправление и местната администрация“ не са констатирани потенциални рискове.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Съгласно разпоредбата на чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове по проекта на акт ще бъдат проведени обществени консултации като проектът на постановление, докладът към него, частичната предварителната оценка на въздействието и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ в администрацията на Министерския съвет ще бъдат публикувани на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на правосъдието за срок от 14 дни. Предвижда се по изключение по-кратък срок за провеждането на обществени консултации, поради необходимостта да се предприемат спешни мерки от страна на Република България за изпълнение на задълженията, които произтичат от правото на ЕС и от ангажиментите по Националния план за възстановяване и устойчивост.
Проектът на акт ще се съгласува с всички министерства и с дирекциите от администрацията на Министерския съвет, с чиято функционална компетентност е свързан, в съответствие с чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

X **Да**

Не

Разрешаването на проблем 1 произтича от изискванията на Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 година относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 година относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза;
2. Национален план за възстановяване и устойчивост;
3. Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения;
4. Закон за местното самоуправление и местната администрация;
4. Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 - 2027 г.)

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

9.1.2024 г.

X

д-р Любомир Талев
директор на дирекция СЗ
Signed by: Lyubomir Nikolaev Talev